

JURISPRUDENTIENIEUWSBRIEF • BESTUURSRECHT

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email redactieJnB@rechtspraak.nl

Telefoon 088 361 1020

Citeertitels JnB 2025

Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende onderwerpen:

Algemeen bestuursrecht	2
Omgevingsrecht	6
Omgevingswet	6
Wabo	11
8.40- en 8.42-AMvB's	11
Natuurbescherming	12
Waterwet	13
Ziekte en arbeidsongeschiktheid	14
Bijstand	16
Bestuursrecht overig	19
AVG	19
Rechtsbijstand	20
Studiefinanciering	20
Vreemdelingenrecht	21
Asiel	21
Procesrecht	23
Vreemdelingenbewaring	23

De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes – elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie. De uitspraken worden per (deel) rechtsgebied aangeboden. Door in de inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied. De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.

Algemeen bestuursrecht

JnB 2025, 2143

Conclusie staatsraad AG, 10-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5985](#)

minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Awb 1:2 lid 1

BELANGHEBBENDE. HANDHAVING. BESTUURLIJKE BOETE. DERDEN. Conclusie staatsraad AG op verzoek voorzitter ABRS. Geconcludeerd wordt als volgt:

Derden kunnen belanghebbende zijn bij een besluit tot weigering of oplegging van een bestuurlijke boete, mits dit is genomen naar aanleiding van hun handavingsverzoek. Om in het concrete geval als belanghebbende te worden aangemerkt moeten zij wel voldoen aan de diverse vereisten van artikel 1:2, eerste lid, Awb, waarbij vooral de eis van persoonlijk belang aan hun belanghebbendheid grenzen kan stellen.

Rechtspersonen die een collectief of algemeen belang behartigen als bedoeld in artikel 1:2, derde lid, Awb, kunnen ook belanghebbende zijn bij een besluit tot weigering of oplegging van een boete, mits zij een handavingsverzoek hebben gedaan en zij voldoen aan de specifieke eisen die deze bepaling stelt aan de statutaire doelstelling en feitelijke werkzaamheden van een dergelijke rechtspersoon.

Dat een bestuurlijke boete een bestraffend (leedtoevoegend) oogmerk heeft, staat aan de belanghebbendheid van derden, inclusief die van rechtspersonen die een collectief of algemeen belang behartigen, niet in de weg.

De Awb biedt de mogelijkheid om de toegang van derden tot de stukken die van betekenis zijn geweest voor de oplegging van de bestuurlijke boete, te beperken als geheimhouding van die stukken om gewichtige redenen geboden is. Deze mogelijkheid lijkt voldoende ruim om de rechten van de overtreder te beschermen, als dat rechtens nodig is.

Bij deze uitspraak is een [persbericht](#) ("Conclusie staatsraad A-G of en wanneer derde belanghebbende is bij bestuurlijke boete") uitgebracht.

JnB 2025, 2144

MK CBb, 28-10-2025, [ECLI:NL:CBb:2025:573](#)

minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.

Awb 1:2 lid 1

Meststoffenwet (Msw) 31

BELANGHEBBENDE. MESTSTOFFENWET. Afwijzing verzoek gemeente tot vervallenverklaring productierechten. I.c. was de gemeente (appellant) geen rechthebbende van de productierechten ten tijde van belang en kan daarmee niet als belanghebbende als bedoeld in artikel 1:2, eerste lid, van de Awb worden aangemerkt. [Naam 3] en [naam 5] hebben aan de gemeente bij koopovereenkomst van maart 2023 percelen grond met een agrarische bestemming (grond) verkocht. De gemeente ging ervan uit dat de productierechten bij het door [naam 5] aan haar verkochte behoren.

De minister heeft de overdracht van de productierechten van [naam 2] naar een derde-landbouwer al op 18 januari 2023 verwerkt en de registratie daarvan heeft op 24 januari 2023 plaatsgevonden. Dat betekent dat, gelet op de systematiek van de Msw, [naam 5] ten tijde van

de koopovereenkomst en de akte van levering niet meer de rechthebbende was van de productierechten. Verwijzing naar arrest Hoge Raad, 30-09-2022, [ECLI:NL:HR:2022:1344](#). Omdat de rechten niet meer geregistreerd stonden op naam van [naam 5], kon de gemeente als gestelde rechtsopvolger geen vervallenverklaring vragen, gelet op artikel 31 van de Msw.

JnB 2025, 2145

ABRS, 03-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5857](#)

college van burgemeester en wethouders van Rotterdam.

Awb 1:2

BELANGHEBBENDE. Omgevingsvergunning bouwen hostel. I.c. is ten onrechte geoordeeld dat appellant het door [persoon] ingestelde beroep kon overnemen als opvolgend huurder van de [locatie]. Verwijzing naar uitspraak ABRs, 16-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:3219](#) (r.o. 4.1). Een rechtsopvolger onder bijzondere titel kan een procedure bij de bestuursrechter alleen overnemen als het belang bij betrokkenheid in de procedure in zijn geheel is overgegaan op de rechtsopvolger. Daar is in deze situatie met een opvolgend huurder geen sprake van. [Persoon] ontleent zijn aanspraak op rechtsbescherming namelijk aan zijn belang als omwonende. Zijn belang houdt op te bestaan doordat [persoon] de huurovereenkomst opzegt en verhuist. Op dat moment gaat het belang van [persoon] niet automatisch en geheel over op appellant, maar dat belang eindigt. Gelet op de verschillen tussen een rechtsopvolger onder bijzondere titel en een opvolgend huurder wordt geen aanleiding gezien om een beroep dat is overgenomen door een opvolgend huurder ontvankelijk te achten. Daarbij wordt onderkend dat de aanspraak op rechtsbescherming die is opgebouwd hiermee verloren gaat, maar daarin wordt geen aanleiding gezien voor een ander oordeel.

JnB 2025, 2146

ABRS, 10-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5912](#)

college van gedeputeerde staten van Gelderland.

Awb 8:5 lid 1

Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (Bevoegdheidsregeling) 1

Gemeentewet 124

BEVOEGDHEID. Verzoek indeplaatsstelling huisvesting statushouders. I.c. is de Afdeling kennelijk onbevoegd om kennis te nemen van het beroep wegens niet tijdig beslissen op het verzoek om indeplaatsstelling en het beroep tegen het besluit waarin het college het verzoek van appellant heeft afgewezen. Ingevolge artikel 1 van de Bevoegdheidsregeling kan geen beroep worden ingesteld tegen een besluit genomen op grond van artikel 124 van de Gemeentewet, voor zover het beroep niet wordt ingesteld door de raad, het college van burgemeester en wethouders, onderscheidenlijk de burgemeester. Voorgaande betekent dat er geen publiekrechtelijke rechtsbescherming openstaat voor andere mogelijke betrokkenen tegen een besluit tot indeplaatsstelling. Dit impliceert dat een verzoeker evenmin op grond van artikel 6:2, aanhef en onder a, van de Awb beroep kan instellen tegen een weigering om een besluit tot indeplaatsstelling te nemen.

JnB 2025, 2147

Rechtbank Gelderland, 04-12-2025, [ECLI:NL:RBGEL:2025:10366](#)

Stichting Tijdelijk Noodfonds Energie (de Stichting), verweerder.

Awb 1:1, 1:3

BESTUURSORGAAN. Afwijzing tegemoetkoming Tijdelijk Noodfonds Energie. I.c. wordt geoordeeld dat dit in dit geval de Stichting geen bestuursorgaan is. Vast staat dat de door de Stichting verstrekte tegemoetkomingen uit het Tijdelijk Noodfonds Energie in overwegende mate worden gefinancierd door de minister van SZW. Aan het financiële vereiste wordt dus voldaan. Niet kan worden gesproken van een zodanige rol van de minister dat hij de inhoudelijke criteria voor het verstrekken van geldelijke uitkeringen of voorzieningen in beslissende mate heeft bepaald. Daarmee kan niet worden gezegd dat de Stichting enkel fungeert als ‘doorgeefluik’ van gelden die door het Rijk beschikbaar worden gesteld. De Stichting heeft ook benadrukt dat zij eigenstandig kon afwijken van de voorwaarden die in de subsidiebeschikking zijn gesteld, om maatwerk te kunnen leveren als een concrete situatie daar om vroeg. Omdat de Stichting geen bestuursorgaan is, is ook geen sprake van een besluit in de zin van de Awb. De rechtbank verklaart zich onbevoegd.

JnB 2025, 2148

ABRS, 26-11-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5761](#)

college van gedeputeerde staten van Gelderland, verweerder.

Awb

PROCESBELANG. Wijziging ontgrondingenvergunning. I.c. wordt geoordeeld dat appellanten procesbelang hebben bij een beoordeling van hun beroep. Hoewel de verleende ontgrondingenvergunning uit 2016 al ooibosontwikkeling ten noorden van de plassen mogelijk maakte, maakt het bestreden besluit het mogelijk dat de bestaande ooibossen ten noorden van de plassen met elkaar worden verbonden. Appellanten willen dit niet, omdat zij vanuit de tweede en derde verdieping van hun woning het zicht op de stuwwal aan de overkant van de Waal willen behouden. Dit kan met vernietiging van het bestreden besluit worden bereikt.

JnB 2025, 2149

MK CBb, 06-11-2025, [ECLI:NL:CBB:2025:596](#)

Awb 8:18 lid 1

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) 6

WRAKING. I.c. worden de verzoeken in de brieven van [naam 2] door de wrakingskamer niet in behandeling genomen. Artikel 8:18, eerste lid, van de Awb en artikel 6 van het EVRM staan er niet aan in de weg dat de rechter die een zaak behandelt zelf beslist om een tegen hem gericht volgend verzoek om wraking op genoemde grond niet aan de wrakingskamer voor te leggen. Dit is niet in tegenspraak met de rechtspraak van het EHRM, die inhoudt dat de hoofdregel dat de behandeling van een wrakingsverzoek niet achterwege mag worden gelaten, alleen geldt bij een verzoek dat “does not immediately appear to be manifestly devoid of merit”. Verwijzing naar Hoge Raad, 25-09-2018, [ECLI:NL:HR:2028:1770](#), en 20-12-2019, [ECLI:NL:HR:2019:2038](#). Als in een volgend verzoek ten aanzien van dezelfde rechter met betrekking tot de rechterlijke onpartijdigheid geen feiten of omstandigheden worden gesteld die de verzoeker sinds het eerdere verzoek bekend zijn geworden, dan mag dat verzoek geacht worden die merites te ontberen en mag de behandeling ervan achterwege worden gelaten.

JnB 2025, 2150

CRvB, 14-11-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:1666](#)

staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst.

Awb 6:11

VERSCHOONBARE TERMIJNOVERSCHRIJDING. Verzet gegrond. I.c. wordt vastgesteld dat appellant tot uiterlijk 10 januari 2025 uitstel heeft gekregen voor het indienen van de gronden van het hoger beroep. De Raad heeft de stukken later dan deze week ontvangen. Hoewel appellant het risico nam door de stukken op de laatste dag op de post te doen, komt het niet voor zijn rekening dat de stukken later werden bezorgd. Het wordt aannemelijk geacht dat in dit geval de post later dan de gebruikelijke termijn bezorgd is. Dit is een verschoonbare reden voor de termijnoverschrijding voor het indienen van de gronden.

[Naar inhoudsopgave](#)

Omgevingsrecht

Omgevingswet

JnB 2025, 2151

ABRS, 10-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5966](#)

raad van de gemeente Meierijstad, verweerder.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 8:69a

Omgevingswet

OMGEVINGSWET. OMGEVINGSPLAN. RELATIVITEITSVEREISTE. ETFAL. Vaststellen besluit tot wijziging omgevingsplan. Appellanten kunnen tegen een besluit tot wijziging van een omgevingsplan of tegen een ander besluit waarvoor de norm van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties geldt, beroepsgronden naar voren brengen die ertoe strekken aan te tonen dat aan belangen gerelateerd aan gebruiksmogelijkheden van hun eigen gronden of bouwwerken te weinig gewicht is toegekend.

[...] 3.1.2. In haar uitspraak van 11 november 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2706](#), heeft de Afdeling onder 10.3 overwogen: "Appellanten kunnen tegen een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan of tegen een ander besluit waarvoor de norm van een goede ruimtelijke ordening geldt, beroepsgronden naar voren brengen die ertoe strekken aan te tonen dat aan belangen gerelateerd aan gebruiksmogelijkheden van hun eigen gronden of bouwwerken te weinig gewicht is toegekend (uitspraak van 19 januari 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BP1352](#) (Elzenbos Brummen))."

De Afdeling ziet geen aanleiding voor het aanpassen van deze jurisprudentie wanneer, net als in dit geval, de norm van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties geldt. Dat betekent dat appellanten tegen een besluit tot wijziging van een omgevingsplan of tegen een ander besluit waarvoor deze norm geldt, beroepsgronden naar voren kunnen brengen die ertoe strekken aan te tonen dat aan belangen gerelateerd aan gebruiksmogelijkheden van hun eigen gronden of bouwwerken te weinig gewicht is toegekend. [...]

JnB 2025, 2152

Voorzieningenrechter Rechtbank Noord-Nederland, 02-12-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:4875](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tynaarlo.

Omgevingswet 5.1 lid 1 aanhef en onder a

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 8.0a lid 2, 8.0b lid 1

Omgevingsregeling 7.4

OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. BOPA. PARTICIPATIE. Verlenen omgevingsvergunning realiseren basisschool. I.c. wordt geoordeeld dat de vergunninghouder heeft voldaan aan de verplichting in artikel 7.4 van de Omgevingsregeling door bij de aanvraag informatie te verstrekken over de (resultaten van de) door haar uitgevoerde participatie. Verder is op de zitting door de vergunninghouder toegelicht dat de plaatjes die op de eerste informatieavond getoond zijn, niet bedoeld waren om het ontwerp van het gebouw [...] te presenteren, maar illustratief bedoeld waren om de visie van de school toe te lichten. Pas na die eerste bijeenkomst is aan een architectenbureau gevraagd om een ontwerp te maken en dat ontwerp is op een volgende informatieavond gedeeld met de omwonenden. De aard van participatie voorafgaand aan het indienen van een aanvraag brengt met zich mee dat er nog niet altijd definitieve tot in detail uitgewerkt plannen kunnen

worden gepresenteerd. Het is niet gebleken dat het college onzorgvuldig heeft gehandeld door de belangen van de omwonenden niet te inventariseren en niet af te wegen. Dat de belangenafweging niet heeft geresulteerd in een voor eiseres wenselijk resultaat betekent niet dat die belangen niet betrokken zijn. Het college heeft het besluit zorgvuldig voorbereid en voldoende onderzoek gedaan naar de betrokken belangen.

JnB 2025, 2153

Voorzieningenrechter Rechtbank Oost-Brabant, 26-11-2025, [ECLI:NL:RBOBR:2025:7779](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten.

Omgevingswet (Ow) 5.1 lid 1 onder a, lid 2 onder a

Invoeringswet Ow 4.3 aanhef en onder a, 4.13

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 12.27a

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 onder c

OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. OVERGANGSRECHT. Verlenen

omgevingsvergunningen voor tien jaar voor realisering tijdelijk asielzoekerscentrum (AZC).

I.c. wordt geoordeeld dat een redelijke wetsuitleg van artikel 12.27a van het Bkl met zich meebrengt dat ook een onder oud recht verleende omgevingsvergunning voor planologisch afwijkend gebruik in het kader van de Ow een grondslag blijft bieden voor het verlenen van de omgevingsvergunning voor dat bouwplan.

[...] 2. Op 1 september 2025 heeft het college drie omgevingsvergunningen aan het COA verleend voor de duur van tien jaar voor:

- de omgevingsvergunning voor de activiteit “planologische afwijking van het bestemmingsplan” (artikel 2.1, eerste lid, onder c. van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Dit is de omgevingsvergunning voor het gebruik in strijd met het bestemmingsplan.
- de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit bouwen en voor de technische bouwactiviteit voor het oprichten van twee tijdelijke woongebouwen en het aanleggen van een tijdelijke uitweg van een AZC (artikel 5.1, eerste lid, onder a. en tweede lid, onder a. van de Omgevingswet (Ow).
- de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit bouwen en voor de technische bouwactiviteit voor een tijdelijk dienstengebouw en bijgebouwen van het AZC (artikel 5.1, eerste lid, onder a. en tweede lid, onder a. van de Ow).

[...] 7. Op 1 januari 2024 zijn de Ow en de Invoeringswet Ow in werking getreden. Als een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Ow blijft op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Ow het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt, met uitzondering van artikel 3.9, derde lid, eerste zin, van de Wabo. De aanvraag om een omgevingsvergunning voor het gebruik in afwijking van het bestemmingsplan is ingediend op 23 december 2023. Dat betekent dat de Wabo, zoals die gold vóór 1 januari 2024, de provinciale regelgeving die gold tot 1 januari 2024 en het bestemmingsplan “Oude Landen 2013” op deze aanvraag van toepassing blijven. De andere aanvragen om de omgevingsvergunning zijn ingediend op 24 september 2024 en op 30 januari 2025. Dat betekent dat de Ow, zoals die geldt vanaf 1 januari 2024, op deze aanvragen van toepassing zijn.

7.1. In de omgevingsvergunning voor het bouwen van het dienstgebouw van het AZC is het college er ten onrechte vanuit gegaan dat de activiteit “afwijken van de regels in het omgevingsplan” niet van toepassing is, dit gelet op artikel 4.13 van de Invoeringswet Ow. De omgevingsvergunning voor het

gebruik in strijd met het bestemmingsplan is niet onherroepelijk en geldt reeds daarom niet op basis van artikel 4.13 van de Invoeringswet Ow als een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. In de omgevingsvergunning voor de twee woongebouwen gaat het college er vanuit dat de eerder verleende omgevingsvergunning voor het gebruik in strijd met het bestemmingsplan de grondslag biedt om onderhavige aanvraag omgevingsvergunning voor het feitelijk verrichten van de bouwactiviteit te kunnen verlenen gelet op artikel 12.27a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Ingevolge artikel 12.27a van het Bkl is in ieder geval sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties voor zover de activiteit niet in strijd is met een eerder verleende omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Een redelijke wetsuitleg van dit artikel brengt naar het oordeel van de voorzieningenrechter met zich mee dat ook een onder oud recht verleende omgevingsvergunning voor planologisch afwijkend gebruik in het kader van de Ow een grondslag blijft bieden voor het verlenen van de omgevingsvergunning voor dat bouwplan. Of die omgevingsvergunning rechtmatig is verleend wordt hierna beoordeeld. [...]

JnB 2025, 2154

Voorzieningenrechter Rechtbank Noord-Nederland, 11-11-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:5078](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Fryske Marren.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 5:1, 5:7, 5:32, 5:32b

Omgevingswet 5.1, 5.18, 22.1, 22.2

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 8.0a

OMGEVINGSWET. HANDHAVING. PREVENTIEVE LAST ONDER DWANGSOM. OVERTREDING.

Opleggen preventieve last onder dwangsom gebruik gronden voor padelactiviteiten in strijd met tijdelijk deel omgevingsplan. I.c. wordt geoordeeld dat het college zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat de sport padel volgens het normale spraakgebruik niet valt aan te merken als fitnessstraining, conditietraining of vechtsport. Verzoekster wordt niet gevolgd in haar betoog dat het gebruik van vier indoor padelbanen onder de bestemming “Bedrijventerrein” valt. Het college heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat er sprake is van een overtreding van een wettelijk voorschrift, zodat hij bevoegd was tot handhavend optreden. Verder was het college in dit geval bevoegd om een preventieve last onder dwangsom aan verzoekster op te leggen. Gelet op de concrete mondelinge verklaring van verzoekster de indoor padelbanen op 13 oktober 2025 te openen en de promotie daarvan op sociale media, heeft het college kunnen concluderen dat sprake is van de vereiste aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat een nieuwe, nog niet gepleegde overtreding dreigt.

JnB 2025, 2155

Rechtbank Rotterdam, 27-10-2025, [ECLI:NL:RBROT:2025:12636](#)

college van burgemeester en wethouders van Molenlanden.

Omgevingswet 1.6, 1.7

Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) 2.25, 2.29 onder p, 7.4, 7.15

OMGEVINGSWET. HANDHAVING. ZORGPLICHT. Afwijzing handhavingsverzoek bouw transformatorhuisje voor zonnepanelen op perceel agrarisch bedrijf. Eiser is ten onrechte niet gehoord in bezwaar. Gegrond beroep. De artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet houden een algemene zorgplicht in om voldoende zorg te dragen voor de fysieke leefomgeving en om maatregelen te nemen om nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving te voorkomen. De

artikelen 7.4 en 7.15 van het Bbl houden een specifieke zorgplicht in om maatregelen te nemen wanneer werkzaamheden tot gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving kunnen leiden. I.c. wordt geoordeeld dat het college in het bestreden besluit genoegzaam heeft gemotiveerd waarom niet aannemelijk is dat sprake is van ernstige nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving, dan wel van gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving. De rechtsgevolgen van het bestreden besluit blijven in stand.

JnB 2025, 2156

Rechtbank Den Haag, 21-10-2025, [ECLI:NL:RBDHA:2025:23376](#)

college van burgemeester en wethouders van Katwijk.

Omgevingswet

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) 2.29 onder k

Besluit omgevingsrecht (Bor) bijlage II artikel 2, onderdeel 13

OMGEVINGSWET. HANDHAVING. OVERTREDING. OVERGANGSRECHT. Afwijzing
handhavingsverzoek vanwege plaatsen damwand en niet-aanleggen wadi's volgens de omgevingsvergunning. I.c. wordt geoordeeld dat de vergunninghouder niet verplicht is de vergunning te gebruiken. In dit geval bestond dus geen verplichting om de wadi aan te leggen. Het niet-aanleggen van de wadi is geen overtreding van de omgevingsvergunning en het college kan daartegen niet handhavend optreden. Ambtshalve wordt vastgesteld dat het college heeft getoetst of het bouwen van de damwand in strijd is met de Wabo. Daarmee heeft het college miskend dat het had moeten toetsen aan de Omgevingswet. Eiser is door dit gebrek niet benadeeld, omdat artikel 2, onderdeel 13 van bijlage II van het Bor en artikel 2.29, onder k, van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) gelijkkluidend zijn. Het gebrek wordt gepasseerd met toepassing van artikel 6:22 van de Awb. Aangezien de damwand minder dan een meter hoog is en eiser niet heeft bestreden dat de damwand niet hoger is dan het aansluitende afgewerkte terrein, houdt dat in dat voor het plaatsen van de damwand geen omgevingsvergunning nodig was. Ongegrond beroep.

JnB 2025, 2157

Voorzieningenrechter Rechtbank Oost-Brabant, 09-12-2025, [ECLI:NL:RBOBR:2025:8044](#)

college van burgemeester en wethouders van Eindhoven, verweerder.

Omgevingswet 1.7 onder b

OMGEVINGSWET. BODEM. HANDHAVING. SPOEDEISEND MILIEUBELANG. Lasten onder dwangsom vanwege overtreding van artikel 1.7, onder b, van de Omgevingswet vanwege lekkende mestzak. I.c. leent deze zaak zich niet voor een voorlopig rechtmatigheidsoordeel over het dwangsombesluit. Geoordeeld wordt dat het milieubelang in dit geval zwaarder weegt dan het belang van eiseres om geen dwangsom van € 24.000,00 te verbeuren. Met het college wordt geoordeeld dat de verspreiding van de verontreiniging van ca. 500 m³ naar minstens 4.500 m³, waarbij de verontreiniging ook dieper de grond inzakt van eerder 1,5 meter naar 2,5 meter in februari 2025, een spoedeisend milieubelang oplevert. Bij de belangenafweging is ten nadele van eiseres meegewogen dat eiseres zeer lang heeft gewacht alvorens nadere stappen te zetten ten behoeve van de sanering van de grond.

JnB 2025, 2158

Voorzieningenrechter Rechtbank Noord-Nederland, 02-12-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:4979](#)

minister van Infrastructuur en Waterstaat, verweerder.

Omgevingswet (Ow) 5.1, 5.7 lid 4

Kaderrichtlijn Water 4 lid 7

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 2.10, 2.11, 8.84

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) 3.197 lid 2

OMGEVINGSWET. KADERRICHTLIJN WATER. WATERKWALITEIT. Omgevingsvergunning gebruikmaken stortputten Rijkswaterstaat in Lauwersmeer voor het toepassen van baggerspecie. I.c. heeft de Minister ondeugdelijk gemotiveerd dat er geen sprake is van een (tijdelijke) achteruitgang van de waterkwaliteit van het Lauwersmeer door het storten van baggerspecie in de stortputten, gelet op het bepaalde in artikel 8:84, derde lid, in samenhang gelezen met artikel 8:84, vijfde lid, van het Bkl. In het waterbodemonderzoek zijn de omgevingswaarden als bedoeld in artikel 2.10 en 2.11 van het Bkl niet in kaart gebracht en is niet duidelijk geworden op welke wijze die omgevingswaarden bij de beoordeling van de waterbodemkwaliteit zijn betrokken. Dit brengt met zich dat de Minister het onderzoek naar de waterbodemkwaliteit niet zonder meer ten grondslag heeft mogen leggen aan het bestreden besluit. Hetzelfde geldt voor het goedgekeurde werkplan met betrekking tot de samenstelling van de baggerspecie.

MILIEUBELASTENDE ACTIVITEIT (MBA). Gelet op artikel 5.7, vierde lid, van de Ow en de ingediende aanvraag om omgevingsvergunning, wordt geen aanleiding gezien om het betoog van verzoeksters te volgen dat de aanvraag in dit geval ook ziet op een lozingsactiviteit vanuit een milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 3.197, tweede lid, van het Bal. Uit artikel 5.7, vierde lid, van de Ow volgt dat een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, gelijktijdig worden aangevraagd. Gelet op de in dit artikel opgenomen uitzondering voor een beperkingengebiedactiviteit heeft de Minister zich terecht op het standpunt gesteld dat een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit los kan worden aangevraagd in dit geval, te meer nu uit de via het DSO ingediende aanvraag blijkt dat die uitsluitend betrekking heeft op het toepassen van grond of baggerspecie in een oppervlaktewaterlichaam.

Overige jurisprudentie Omgevingswet:

- Rechtbank Overijssel, 08-12-2025, [ECLI:NL:RBOVE:2025:7065](#)

- Voorzieningenrechter Rechtbank Noord-Nederland, 03-12-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:5051](#)

- Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 27-11-2025, [ECLI:NL:RBZWB:2025:8434](#)

- Voorzieningenrechter Rechtbank Oost-Brabant, 21-11-2025, [ECLI:NL:RBOBR:2025:7591](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Wabo

JnB 2025, 2159

ABRS, 10-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5955](#)

college van burgemeester en wethouders van Wunseradiel, thans: Súdwest-Fryslân.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 aanhef en onder i, 2.17

Besluit omgevingsrecht (Bor) 5.13b lid 1

WABO-milieu. OMGEVINGSVERGUNNING BEPERKTE MILIEUTOETS (OBM).

MILIEUEFFECTRAPPORTAGE (MER). Wijziging melkrundveehouderij naar geitenhouderij. I.c. wordt in hetgeen door appellant A en appellante B in hoger beroep is aangevoerd, geen aanleiding gezien om anders te oordelen dan wat de rechtbank heeft gedaan. Daaraan wordt toegevoegd dat het college de OBM op basis van artikel 5.13b, eerste lid, van het Bor in samenhang gelezen met artikel 2.17 van de Wabo niet mag weigeren op de grond dat de geitenhouderij gevolgen zou hebben voor de exploitatie van de kinderopvang van appellante B. Het college moet bij de beoordeling van deze aanvraag van de OBM slechts bezien of het nodig is een MER te maken. Het college heeft bij zijn besluit of een MER moet worden gemaakt de milieueffecten van de beoogde geitenhouderij op de kinderopvang betrokken en ook daarvoor geldt dat nog geen algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over de oorzaak van de gezondheidsrisico's bestaan die maken dat een MER moet worden gemaakt. De vrees van appellante B dat de komst van de geitenhouderij gevolgen heeft voor de exploitatie van haar kinderopvang kan en mag het college niet bij zijn oordeel over of een OBM wordt verleend betrekken.

Overige jurisprudentie Wabo-milieu:

- MK Rechtbank Gelderland, 27-11-2025, [ECLI:NL:RBGEL:2025:10137](#);
- MK Rechtbank Oost-Brabant, 24-11-2025, [ECLI:NL:RBOBR:2025:7680](#);
- MK Rechtbank Midden-Nederland, 05-12-2025, [ECLI:NL:RBMNE:2025:6505](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

8.40- en 8.42-AMvB's

Jurisprudentie Activiteitenbesluit milieubeheer:

- MK Rechtbank Overijssel, 18-11-2025, [ECLI:NL:RBOVE:2025:6662](#);
- MK Rechtbank Rotterdam, 24-11-2025, [ECLI:NL:RBROT:2025:13924](#);
- Rechtbank Midden-Nederland, 12-11-2025, [ECLI:NL:RBMNE:2025:6100](#);
- Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 02-12-2025, [ECLI:NL:RBZWB:2025:8492](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Natuurbescherming

JnB 2025, 2160

MK Rechtbank Limburg, 10-12-2025, [ECLI:NL:RBLIM:2025:12216](#)

college van gedeputeerde staten van de provincie Limburg, verweerder.

Wet natuurbescherming (Wnb) 2.7 lid 2, lid 3

NATUURBESCHERMING. NATUURVERGUNNING. EMISSIE. ADDITIONALITEITSVEREISTE.

EXTERN SALDEREN. Verlenen natuurvergunning exploiteren railterminal. I.c. heeft verweerder in het bestreden besluit ten onrechte geen additionaliteitstoets verricht.

Verwijzing naar ABRS 18-12-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:4923](#). Geen aanleiding voor instandlating rechtsgevolgen. De rechtbank is er niet van overtuigd geraakt dat de depositie veroorzaakt door de voorheen gehouden dieren op [naam landbouwbedrijf] mocht worden ingezet voor externe saldering ten behoeve van de railterminal.

[...] Kunnen de rechtsgevolgen in stand blijven?

20. In het verweerschrift heeft verweerder alsnog een toetsing aan het additionaliteitsvereiste opgenomen. De rechtbank ziet daarin echter geen aanleiding om de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand te laten. Reden daarvoor is dat de rechtbank er niet van overtuigd is geraakt dat de depositie veroorzaakt door de voorheen gehouden dieren op [naam landbouwbedrijf] mocht worden ingezet voor externe saldering ten behoeve van de railterminal. Daartoe wordt het volgende overwogen.

[...] 22. Over extern salderen met een milieuvergunning, Hinderwetvergunning of melding (hierna: milieutoestemming) heeft de Afdeling meermaals overwogen dat niet relevant is of tot het moment van intrekking van de milieutoestemming, of tot het moment waarop de overeenkomst van de overname van de ammoniakemissie wordt gesloten, nog vee aanwezig was op het bedrijf.¹ Wel is relevant of het bedrijf op dat moment feitelijk nog aanwezig was. Dat is het geval als hervatting van het bedrijf mogelijk is zonder dat daarvoor een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, is vereist. In de hiervoor genoemde Rendac-uitspraak is dit nogmaals bevestigd.

23. Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder onvoldoende gemotiveerd dat hervatting van het landbouwbedrijf van [naam landbouwbedrijf], waarvan de stikstofrechten ingezet worden voor een gedeelte van de toename in stikstofdepositie als gevolg van de railterminal, mogelijk is zonder natuurvergunning, terwijl, gelet op de Rendac-uitspraak, hiervoor een natuurvergunning nodig zal zijn. Hiertoe overweegt de rechtbank dat de Afdeling in overweging 19.5 van de genoemde Rendac-uitspraak heeft overwogen dat de wijziging van de beoordeling van de vergunningplicht die in deze uitspraak is uiteengezet ook gevolgen heeft voor extern salderen met onderdelen van een milieutoestemming die feitelijk zijn gerealiseerd maar structureel niet meer in gebruik zijn. Aan de voorwaarde dat daarmee extern gesaldeerd kan worden als de hervatting van de milieuvergunde activiteit zonder natuurvergunning kon, werd voorafgaand aan de Rendac-uitspraak veelal voldaan omdat de referentiesituatie in de voortoets en dus bij de vraag of een natuurvergunning nodig was, mocht worden betrokken. Dat kan als gevolg van de Rendac-uitspraak niet meer. Omdat voor de hervatting van bedrijfsactiviteiten die structureel niet meer in gebruik zijn eerder dan voorheen een natuurvergunning nodig zal zijn, zijn de mogelijkheden van extern salderen op dit punt naar verwachting beperkter dan voorheen. Tevens heeft de Afdeling in overweging 19.9 overwogen: 'de Afdeling hecht er daarom aan om aan te geven dat de in deze uitspraak uiteengezette wijziging van rechtspraak tot gevolg heeft dat voor veel gevallen een natuurvergunningplicht zal ontstaan waar die er voorheen niet was'. Voorts is de rechtbank van oordeel dat verweerder onvoldoende heeft

gemotiveerd dat het bestreden besluit in overeenstemming is met artikel 6 van de Beleidsregels intern en extern salderen in Limburg van december 2019.

24. Gezien het voorgaande is de rechtbank er niet van overtuigd geraakt dat de depositie veroorzaakt door de voorheen gehouden dieren op [naam landbouwbedrijf] mocht worden ingezet voor externe saldering ten behoeve van de railterminal. Voor zover verweerder in paragraaf 4.2.6 van het bestreden besluit en in het verweerschrift heeft verwezen naar de verschuiving van vrachtverkeer naar railvervoer en naar het buiten gebruik stellen van landbouwgrond van [naam landbouwbedrijf] voor bemesting en beweiding, is de rechtbank met eiseressen van oordeel dat dit onvoldoende geconcretiseerd is. Daardoor is niet inzichtelijk of en zo ja in hoeverre deze maatregelen een daling van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden tot gevolg zouden hebben. [...]

JnB 2025, 2161

MK Rechtbank Noord-Nederland, 03-12-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:5015](#)

Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (voorheen de Minister voor Natuur en Stikstof).

Wet natuurbescherming (Wnb) 2.7, 2.8

NATUURBESCHERMING. HANDHAVING. AARD BEVOEGDHEID. Afwijzing

handhavingsverzoek m.b.t. delfstofwinning in Waddenzee. De verleende natuurvergunning voor de gaswinning in de Waddenzee gaat uit van het principe hand-aan-de-kraan. De vergunningvoorschriften in de natuurvergunningen voor gas- en zoutwinning kunnen worden gekarakteriseerd als een juridische ‘noodremprocedure’ die ziet op de omstandigheid dat schadelijke effecten ontstaan of dreigen te ontstaan aan de Waddenzee. De juridische noodremprocedure betreft een gebonden bevoegdheid van de staatssecretaris. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat de staatssecretaris dient te beoordelen of er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat de delfstoffenwinning in de Waddenzee niet tot schade aan de Waddenzee leidt. Het karakter van de bevoegdheid is in feite een uitgestelde passende beoordeling. I.c. wordt geoordeeld dat de staatssecretaris aan de hand van het (gemankeerde) gebruiksruimtebesluit in het bestreden besluit niet toereikend heeft kunnen motiveren dat er nog steeds kan worden vastgesteld dat de gas- en zoutwinning geen schadelijke gevolgen heeft. Gegronde beroep.

[Naar inhoudsopgave](#)

Waterwet

Jurisprudentie Waterwet:

- Rechtbank Rotterdam, 29-10-2025, [ECLI:NL:RBROT:2025:13855](#);
- Rechtbank Den Haag, 13-06-2025, [ECLI:NL:RBDHA:2025:22736](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Ziekte en arbeidsongeschiktheid

JnB 2025, 2162

MK CRvB, 05-12-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:1787](#)

Raad van bestuur van het Uvw.

Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong)

Toeslagenwet (TW) 11a, 12, 20

WAJONG. TW. INTREKKING EN TERUGVORDERING TOESLAG. MATIGING. DRINGENDE REDEN. Waar het gaat om de nadere invulling van de dringende reden na de uitspraak van de Raad van 18 april 2024, [ECLI:NL:CRVB:2024:726](#) stelt de Raad voorop dat het uit een oogpunt van consistentie en voorspelbaarheid van besluitvorming de voorkeur verdient dat door het Uvw beleidsmatig uitgangspunten worden geformuleerd die in een beleidsregel worden neergelegd. Dat het Uvw tot op heden niet is overgegaan tot het formuleren van een dergelijke beleidsregel is weliswaar ongewenst, maar geeft geen reden om te oordelen dat de uitkomst van de door het Uvw in het geval van appellante gemaakte belangenafweging niet inzichtelijk of onevenredig is.

Intrekking en terugvordering van de toeslag

4.3. Niet in geschil is dat vanwege het gezamenlijke inkomen van appellante en haar expartner in de periode van 1 februari 2018 tot en met 30 november 2020 geen recht bestond op toeslag. [...]

4.4. Bij zijn tussenuitspraak van 18 april 2024 heeft de Raad zijn uitleg van de dringende reden verruimd. De Raad ziet het begrip dringende reden voortaan als een open norm waarbinnen het Uvw, tegenover het uitgangspunt dat wat ten onrechte is ontvangen in beginsel moet worden terugbetaald, de relevante feiten en omstandigheden zodanig moet afwegen dat die afweging een toetsing aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het evenredigheidsbeginsel, zal kunnen doorstaan. Daarbij moet niet alleen rekening worden gehouden met de gevolgen van de intrekking en terugvordering, maar ook met de oorzaak daarvan. [...]

4.5. Het Uvw heeft naar het oordeel van de Raad bij de beoordeling van de dringende reden zowel bij de oorzaak als bij de gevolgen van de herziening en terugvordering alle relevante feiten en omstandigheden meegewogen.

4.5.1. Over het eigen aandeel van appellante stelt de Raad voorop dat appellante geen feiten en omstandigheden hoeft te melden die het Uvw zelf kan vaststellen op grond van bij wettelijk voorschrift als authentiek aangemerkte gegevens of die kunnen worden verkregen uit een bij ministeriële regeling aan te wijzen administratie. De omstandigheid, dat een expartner inkomen ontvangt, valt hier niet onder. [...] Appellante had deze wijziging in het gezinsinkomen dus zelf moeten doorgeven aan het Uvw. Dat appellante haar financiële administratie naar haar zeggen aan een derde had uitbesteed, doet niet af aan het feit dat het appellante redelijkerwijs duidelijk had moeten zijn dat zij ten onrechte toeslag ontving. Appellante heeft de toeslag destijds als gehuwd/samenwonend aangevraagd, de Wajonguitkering van haar ex-partner werd op haar rekening bijgeschreven en het gezamenlijke inkomen lag in de in geding zijnde periode maandelijks ruim (ongeveer € 500,-) boven het sociaal minimum. De rechtbank heeft terecht overwogen dat de toekenning van de Wajong-uitkering aan de ex-partner van appellante binnen de Uvw-administratie ook geen signaal opleverde waarop het Uvw actie had kunnen of moeten ondernemen.

4.5.2. Het Uvw heeft voorts meegewogen dat de terugvordering mogelijk onnodig hoog is opgelopen, omdat het Uvw tussentijds geen controles naar de rechtmatigheid en/of hoogte van de toeslag bij appellante heeft uitgevoerd. Dit aspect, het eigen aandeel van appellante en de persoonlijke

omstandigheden van appellante, te weten haar beperkte doenvermogen, de omstandigheid dat zij hulp ontvangt van allerlei instanties en haar problematische schuldensituatie, hebben het Uvw er toe gebracht de terugvordering met de helft te matigen. Het Uvw heeft hiermee naar het oordeel van de Raad voldoende gewicht toegekend aan de relevante feiten en omstandigheden. Voor wat betreft de door appellante gestelde problematische schuldensituatie wijst de Raad allereerst op de (wettelijke) waarborgen tijdens invordering, zoals uiteengezet onder 4.4.2 van voormelde tussenuitspraak van 18 april 2024. Daarnaast is in mei 2021 al door het Uvw vastgesteld dat appellante niet kan terugbetalen en is ter zitting van de Raad gebleken dat appellante tot op heden niet op de schuld aflost vanwege schulden bij derden. De uitkomst van de door het Uvw in het bestreden besluit 2 gemaakte belangenafweging acht de Raad daarmee niet onevenredig.

4.6. Ten slotte overweegt de Raad dat het Uvw desgevraagd heeft aangegeven dat men over een concept-beleidsregel, als opvolger van de Beleidsregels schorsing, opschorting, herziening en intrekking uitkeringen 2006 (Stcrt. 2006, 230), in overleg is met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, waarbij ook aandacht is voor toekomstige wetwijzigingen. Om in de tussentijd willekeur te voorkomen en de consistentie in individuele besluiten over de dringende reden te waarborgen, zijn regionale expertiseteams opgericht waar casus kunnen worden ingebracht en zo nodig voor advies aan een Landelijk Expertiseteam worden voorgelegd. Voor specifieke – in deze beroepsprocedure niet aan de orde zijnde – herstelacties die verband houden met terugvorderingen zijn afwegingskaders geformuleerd. Waar het gaat om de nadere invulling van de dringende reden na de uitspraak van 18 april 2024 stelt de Raad voorop dat het uit een oogpunt van consistentie en voorspelbaarheid van besluitvorming de voorkeur verdient dat door het Uvw beleidsmatig uitgangspunten worden geformuleerd die in een beleidsregel worden neergelegd. Dat het Uvw tot op heden niet is overgegaan tot het formuleren van een dergelijke beleidsregel is weliswaar ongewenst, maar geeft geen reden om te oordelen dat de uitkomst van de door het Uvw in het geval van appellante gemaakte belangenafweging niet inzichtelijk of onevenredig is. [...]

De Raad heeft bij deze uitspraak een [nieuwsbericht](#) uitgebracht: (“Terugvordering toeslag gehalveerd ondanks ontbreken nieuw beleid Uvw”).

[Naar inhoudsopgave](#)

Bijstand

JnB 2025, 2163

MK CRvB, 09-12-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:1756](#)

college van burgemeester en wethouders van Rotterdam.

Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) 14

Twaalfde Protocol bij het EVRM 1

Participatiewet (PW) 35

Beleidsregels energietoeslag Rotterdam 2022 (geldend van 28 december 2022 tot en met 30 juni 2023) 2 lid 6 aanhef en onder c

PARTICIPATIEWET. AFWIJZING AANVRAAG ENERGIE TOESLAG STUDENT ONTERECHT. Het voor de toekenning van de eenmalige energietoeslag voor het jaar 2022 gemaakte onderscheid tussen de groep studenten en de groep minima-niet studenten is onvoldoende objectief gerechtvaardigd en ‘manifestly without reasonable foundation’. Dit betekent dat artikel 2, zesde lid, aanhef en onder c, van de Beleidsregels buiten toepassing moet worden gelaten en dat het college deze bepaling daarmee niet als grondslag voor de afwijzing van de aanvraag van appellant mocht gebruiken. Aangevallen uitspraak vernietigd.

1.2. Met een besluit van 27 oktober 2022 heeft het college de aanvraag afgewezen, omdat personen die studiefinanciering op grond van de Wsf 2000 ontvangen (hierna: studenten) op grond van de Beleidsregels geen recht hebben op de energietoeslag. [...]

4.1. In geschil is of de uitsluiting van appellant op grond van artikel 2, zesde lid, aanhef en onder c, van de Beleidsregels in strijd is met artikel 14 van het EVRM en artikel 1 van het Twaalfde Protocol bij het EVRM. De Raad is van oordeel dat dit het geval is en overweegt daartoe als volgt. [...]

4.4.1. Gelet op de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de vraag of sprake is van vergelijkbare gevallen worden beantwoord aan de hand van de elementen die hun omstandigheden kenmerken, in het licht van het onderwerp en het doel van de maatregel die het onderscheid maakt.[...] Het onderwerp is hier de verstrekking van een compensatie – de eenmalige energietoeslag voor het jaar 2022 – met als doel minima tegemoet te komen voor de in dat jaar in algemene zin sterk gestegen energieprijzen.[...] Daarbij wordt niet en mag zelfs niet worden beoordeeld of bij de ontvangers van de compensatie daadwerkelijk sprake is van gestegen energiekosten.[...] Het is dus, vanuit de regeling bezien, voldoende dat personen potentieel te maken krijgen met gestegen energiekosten. De Raad overweegt dat studenten in Rotterdam, net als personen die wel onder de reikwijdte van de Beleidsregels vallen, te maken kunnen krijgen met gestegen energiekosten. Het zijn daarmee vergelijkbare gevallen. Dat studenten als groep gezien mogelijk in mindere mate met gestegen energielasten te maken krijgen, maakt hun situatie in het licht van de opzet van de regeling niet zodanig anders dat het college studenten als niet vergelijkbare gevallen mocht aanmerken. Het hebben van daadwerkelijk gestegen lasten is immers uitdrukkelijk geen voorwaarde voor toekenning. Er is daarmee sprake van ongelijke behandeling door studenten in de Beleidsregels uit te sluiten van de energietoeslag.[...]

Onderscheid objectief gerechtvaardigd?

4.5. Het college stelt zich subsidiair op het standpunt dat de ongelijke behandeling objectief gerechtvaardigd is. Het college beoogt met de Beleidsregels een doelmatige besteding van middelen en wil overcompensatie voorkomen. De eenmalige energietoeslag voor het jaar 2022 wordt daarom beperkt tot (groepen) minima waarvoor de verwachting bestaat dat deze gestegen energiekosten

hebben. Het college heeft berekend dat de toekenning van energietoeslag aan studenten, gelet op hun diverse woonsituatie, in 67,1% van de studenten tot overcompensatie zou leiden, terwijl dat percentage bij de doelgroep van de Beleidsregels tussen de 13,5% en 15,4% ligt.

4.5.1. Bij de beoordeling of de ongelijke behandeling objectief gerechtvaardigd is, geldt dat wordt getoetst of de regeling een legitiem doel nastreeft en of er een redelijke verhouding bestaat tussen dat doel en de ongelijkheid die wordt veroorzaakt door de voor verwezenlijking van dat doel in de regeling gekozen vormgeving (het middel). [...]

4.5.2. De doelmatige besteding van middelen en het voorkomen van overcompensatie zijn legitieme doelen. De uitsluiting van de volledige groep studenten is naar het oordeel van de Raad echter geen redelijk en geschikt middel om dat doel te bereiken. De Raad heeft in zijn uitspraak van 29 februari 2024 [[ECLI:NL:CRVB:2024:304](#)] geoordeeld dat, gelet op de beoordelingsvrijheid die colleges in het kader van artikel 35, vierde lid, van de PW hebben, een zekere grofmazigheid in de manier waarop de doelgroep van de energietoeslag wordt afgebakend toelaatbaar is. De afbakening waar het college in de onderhavige zaak voor heeft gekozen, is echter veel minder gedifferentieerd dan de afbakening die in de uitspraak van 29 februari 2024 centraal stond. Het college heeft een grote groep volledig uitgesloten, terwijl uit de dossierstukken en de door het college gemaakte berekeningen volgt dat ongeveer een op de drie studenten die in Rotterdam wonen (op een totaal van ruim 8.700 studenten) naar verwachting met gestegen energiekosten te maken hebben gekregen, net als de minima waarop het college zich in de Beleidsregels richt. Hierbij komt dat een nadere categorische afbakening, zoals de afbakening die in de uitspraak van 29 februari 2024 is beoordeeld, eenvoudig mogelijk is, zoals ook is opgemerkt in het advies van de Algemene Bezwaarschriftencommissie. De uitsluiting van de volledige groep studenten is daarom niet redelijk en niet geschikt.

4.5.3. Het argument van het college dat de personen die studiefinanciering ontvangen de mogelijkheid hadden om een aanvraag om individuele bijzondere bijstand in te dienen, doet niet af aan de conclusie dat de uitsluiting van de volledige groep studenten niet is gerechtvaardigd. Hierbij komt, zoals ter zitting is bevestigd, dat voor aanvragen om individuele bijzondere bijstand, ook als die betrekking hebben op gestegen energiekosten, andere en minder gunstige voorwaarden gelden.

4.5.4. Uit het voorgaande volgt dat het voor de toekenning van de eenmalige energietoeslag voor het jaar 2022 gemaakte onderscheid tussen de groep studenten en de groep minima-niet studenten onvoldoende objectief gerechtvaardigd en 'manifestly without reasonable foundation' is. Dit betekent dat artikel 2, zesde lid, aanhef en onder c, van de Beleidsregels buiten toepassing moet worden gelaten en dat het college deze bepaling daarmee niet als grondslag voor de afwijzing van de aanvraag van appellant mocht gebruiken.

De Raad heeft bij deze uitspraak een [nieuwsbericht](#) uitgebracht: ("Rotterdam mocht studenten niet uitsluiten van energietoeslag 2022").

JnB 2025, 2164

CRvB, 25-11-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:1730](#)

college van burgemeester en wethouders van Breda.

Participatiewet (PW) 35, 40

Tijdelijke beleidsregel energiebijdrage 2023 Breda (geldend vanaf 21 februari 2023 tot en met 31 december 2023) 2

PARTICIPATIEWET. AFWIJZING ENERGIETOESLAG. HOOFDVERBLIJF OP ZEILBOOT.

BRIEFADRES. Anders dan appellant stelt, kan uit de Beleidsregels niet worden opgemaakt dat, in afwijking van artikel 40, eerste lid, van de PW, bijzondere bijstand in de vorm van een energietoeslag wordt toegekend aan personen die uitsluitend een briefadres hebben.

Aangevallen uitspraak bevestigd.

4.1.2. Vaststaat dat appellant zijn feitelijke hoofdverblijf op zijn zeilboot heeft en dat hij een reizend bestaan leidt. [plaats] is niet de plaats waar hij werkelijk verblijft, hij heeft daar alleen een briefadres. De rechtbank heeft dan ook terecht geoordeeld dat artikel 40, eerste lid, van de PW aan bijstandverlening door het college in de weg staat. [...]

4.2. Appellant stelt dat hij op grond van de Beleidsregels in aanmerking komt voor de energietoeslag. Omdat hij een briefadres heeft in [plaats] en energielasten heeft, voldoet hij aan de in de Beleidsregels gestelde voorwaarden.

4.2.1. Deze beroepsgrond slaagt niet. Anders dan appellant stelt, kan uit de Beleidsregels niet worden opgemaakt dat, in afwijking van artikel 40, eerste lid, van de PW, bijzondere bijstand in de vorm van een energietoeslag wordt toegekend aan personen die uitsluitend een briefadres in [plaats] hebben.

JnB 2025, 2165

MK CRvB, 04-11-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:1701](#)

college van burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch.

Participatiewet (PW) 44

Beleidsregels Bijzondere bijstand 2021 III 's-Hertogenbosch (Beleidsregels)

PARTICIPATIEWET. BIJZONDERE BIJSTAND. INTAKEKOSTEN BEWINDVOERING.

TERUGWERKENDE KRACHT. Anders dan de rechtbank is de Raad van oordeel dat het evenredigheidsbeginsel in dit geval niet noopt tot verlening van bijzondere bijstand voor de intakekosten van de bewindvoering met terugwerkende kracht.

Het beroep op het motiveringsbeginsel en gelijkheidsbeginsel slaagt. Vaststaat dat het college aan betrokkenen bijzondere bijstand heeft verleend voor de kosten van eindafrekening van de bewindvoering. Niet in geschil is dat die kosten – net als de intakekosten – zijn ontstaan vóór de indiening van de aanvraag. De motivering in het bestreden besluit dat die toekenning van bijstand met terugwerkende kracht berust op een fout en dat het college daarom niet ook met terugwerkende kracht bijzondere bijstand moet verlenen voor de gevraagde intakekosten strookt niet met de feiten die blijken uit de door betrokkenen in het geding gebrachte stukken en kan het bestreden besluit daarom niet dragen. Uit de door betrokkenen overgelegde besluiten blijkt namelijk dat geen sprake is van een incidentele fout. Uit de gezamenlijke behandeling van de zaken op zitting volgt dat het college bij herhaling – zoals ook in dit geval – met terugwerkende kracht bijzondere bijstand heeft toegekend voor een deel van de gevraagde bewindvoeringskosten en voor een ander deel niet.

Op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting komt de Raad tot het oordeel dat dat gebrek niet meer kan worden hersteld. Dit betekent dat het college in het licht van het door betrokkenen ingeroepen gelijkheidsbeginsel niet anders kan dan de gevraagde bijstand voor de intakekosten toe te kennen.

[Naar inhoudsopgave](#)

Bestuursrecht overig

AVG

JnB 2025, 2166

MK ABRS, 10-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:6005](#)

dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) 15

AVG. VERWERKINGSVERANTWOORDELIJKE. Toewijzing inzageverzoek persoonsgegevens.

I.c. wordt geoordeeld dat de VGGM alle informatie heeft verstrekt waar appellant om heeft verzocht en dus op juiste wijze aan het inzageverzoek op grond van artikel 15 van de AVG heeft voldaan. Op goede gronden is geoordeeld dat de VGGM niet als verwerkingsverantwoordelijke kan worden aangemerkt voor de persoonsgegevens van appellant zoals verwerkt door VECOZO en het zogenoemde databuffet Meldpunt Onverzekerden Zorg (hierna: databuffet) van GGD GHOR Nederland. Dit betekent dat de VGGM op goede gronden geen inzage heeft gegeven in de gegevensverwerkingen van deze systemen. Hiertoe wordt overwogen dat niet is gebleken dat de VGGM het doel en de middelen voor de verwerking van de persoonsgegevens in het systeem van VECOZO of het databuffet heeft vastgesteld. De VGGM heeft verder op geen enkele wijze juridische of feitelijke invloed op de manier waarop deze systemen zijn ingericht of worden gebruikt.

[Naar inhoudsopgave](#)

Rechtsbijstand

JnB 2025, 2167

Rechtbank Overijssel, 05-12-2025, [ECLI:NL:RBOVE:2025:7007](#)

bestuur van de Raad voor Rechtsbijstand (de raad).

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 8:7, bijlage 2 artikel 8 lid 3

Wet op de rechtsbijstand (Wrb) 24

RECHTSBIJSTAND. AWB. RELATIEVE BEVOEGDHEID RECHTBANK. Beroep n.a.v. reactie Raad voor Rechtsbijstand op verzoek om handhaving en nakoming van artikel 24, vierde lid, Wrb. De rechtbank stelt vast dat artikel 8, derde lid, van bijlage 2 bij de Awb op twee manieren kan worden en in andere uitspraken ook wordt uitgelegd. De rechtbank constateert dat de rechtbank Gelderland zichzelf onbevoegd heeft geacht om kennis te nemen van het beroep van verzoeker. Zij heeft het beroep van verzoeker immers doorgezonden naar de rechtbank Overijssel. De rechtbank zal daarom, in dit concrete geval, terugvallen op artikel 8:7 van de Awb. Artikel 8:7, tweede lid, van de Awb leidt in dit geval tot de conclusie dat de rechtbank Overijssel bevoegd is om kennis te nemen van het beroep van verzoeker, gelet op zijn woonplaats Deventer. De rechtbank ziet in dit geval geen noodzaak om een eventueel geschil over de toepassing van artikel 8:7 en bijlage 2 van de Awb voor te leggen aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zie in dit verband ook de uitspraak van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RBOVE:2025:7006](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Studiefinanciering

JnB 2025, 2168

CRvB, 28-11-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:1759](#)

minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Wet studiefinanciering 2000 (Wsf 2000) 3.17

STUDIEFINANCIERING. INKOMSTEN UIT PGB VOOR ZORG VOOR FAMILIELID. VORDERING WEGENS MEERINKOMEN. De vaststelling dat sprake is van meerinkomen leidt tot een zelfstandige vordering op de studerende. Omdat de vordering wegens meerinkomen los staat van de prestatiebeurs staat een omzetting van de genoten prestatiebeurs in een gift wegens het behalen van een diploma niet in de weg aan het nadien opleggen van een vordering op grond van artikel 3.17 van de Wsf 2000. De expliciete keuze van de wetgever voor het toetsingsinkomen als maatstaf voor de vraag of sprake is van meerinkomen betekent dat de wijze waarop het inkomen vervolgens wordt besteed door degene die inkomen heeft genoten, geen rol speelt bij de toepassing van artikel 3.17 van de Wsf 2000. Het was tot slot de verantwoordelijkheid van appellante om zich goed te informeren over de bijverdienregeling. Aangevallen uitspraak bevestigd.

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenrecht

Asiel

JnB 2025, 2169

MK Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen, 09-12-2025, [ECLI:NL:RBDHA:2025:23466](#)

minister van Asiel en Migratie.

Richtlijn 2011/95/EU 15 c

ASIEL. Syrië. De rechtbank is van oordeel dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat de minister de situatie in Syrië ten onrechte kwalificeert als een 15c-situatie in de laagste gradatie.

Relevante omstandigheden

8. De Afdeling heeft op 16 juli 2025 twee uitspraken [[ECLI:NL:RVS:2025:3153](#) en [ECLI:NL:RVS:2025:3154](#)] gedaan die betrekking hebben op de beoordeling van artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn. In de hier relevante uitspraak [[ECLI:NL:RVS:2025:3153](#)] heeft de Afdeling de feiten en omstandigheden besproken die relevant zijn voor de beoordeling van de vraag of sprake is van de meest uitzonderlijke situatie als bedoeld in artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn. De Afdeling heeft bij haar beoordeling onder meer betrokken de algemene veiligheidssituatie, de mate waarin het geweld zich regionaal spreidt en in hoeverre dat geweld gericht is dan wel leidt tot willekeurige burgerslachtoffers. Daarbij is ook gekeken naar de veiligheidsstructuur, de specifieke omstandigheden in het gebied van terugkeer, de positie van ontheemden en de humanitaire situatie in het land.

9. De rechtbank is van oordeel dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat de minister de situatie in Syrië ten onrechte kwalificeert als een 15c-situatie in de laagste gradatie. Daarbij neemt de rechtbank het volgende in aanmerking.

Algehele situatie

10. Eiser heeft ter onderbouwing van zijn betoog over de algehele situatie in de zin van artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn uitsluitend verwezen naar de uitspraak van de rechtbank Roermond van 30 juli 2025. Door eiser is niet nader toegelicht welke specifieke overwegingen uit die uitspraak in zijn geval relevant zijn, noch welke concrete elementen van het landgebonden beleid of het ambtsbericht naar zijn mening door de minister onvoldoende zijn meegewogen. Ook op de zitting heeft eiser dit niet nader verduidelijkt.

Humanitaire omstandigheden

11. Uit de uitspraak van de Afdeling van 16 juli 2025 volgt dat bij de beoordeling op grond van artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn ook humanitaire omstandigheden moeten worden betrokken die verband houden met willekeurig geweld en die direct of indirect het gevolg zijn van het handelen of nalaten van strijdende partijen. In het verweerschrift en op de zitting heeft de minister erkend dat het bestreden besluit op dit punt een motiveringsgebrek bevat. De rechtbank zal, gelet op dit motiveringsgebrek, het beroep gegrond verklaren. De rechtbank ziet echter aanleiding om de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand te laten. De rechtbank is namelijk van oordeel dat de minister in het verweerschrift van 16 oktober 2025 alsnog voldoende is ingegaan op de door eiser aangevoerde humanitaire omstandigheden.

11.1. De minister heeft zich daarbij, in lijn met de bovengenoemde uitspraak van de Afdeling, terecht op het standpunt gesteld dat humanitaire omstandigheden slechts relevant zijn voor de beoordeling van artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn wanneer deze direct of indirect

voortkomen uit handelen of nalaten van een van de strijdende partijen. Uit het AAB Syrië van mei 2025 blijkt dat de humanitaire situatie in Syrië weliswaar zeer slecht is, maar dat deze slechte situatie grotendeels wordt veroorzaakt door de jarenlange oorlog door, economische sancties tegen en de nalatigheid van de voormalige regering-Assad, en niet of slechts in zeer beperkte mate samenhangt met het nog resterende gewapende conflict. Hoewel humanitaire omstandigheden in zijn algemeenheid een rol kunnen spelen bij de beoordeling heeft de minister in lijn met de uitspraak van de Afdeling gesteld dat de omstandigheden veroorzaakt door een niet-actieve actor in beginsel geen rol spelen bij het bepalen van de gradatie van willekeurig geweld in de zin van artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn. Gezien de uitspraak van de Afdeling volgt de rechtbank de motivering van de minister en acht deze voldoende deugdelijk. De rechtbank stelt vast dat de minister met het verweerschrift het eerder geconstateerde gebrek heeft hersteld. Onder deze omstandigheden kunnen de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand blijven.

Ambtsbericht

12. De rechtbank stelt voorop dat een algemeen ambtsbericht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken een deskundigenbericht is, waarvan de minister in beginsel mag uitgaan, tenzij er concrete aanknopingspunten bestaan om aan de juistheid of volledigheid daarvan te twijfelen. Eiser heeft dergelijke aanknopingspunten niet gegeven. Zijn enkele verwijzing naar de uitspraak van de rechtbank Roermond van 30 juli 2025 en naar enkele losstaande rapportages vormt, zonder nadere uitleg, onvoldoende onderbouwing om de betrouwbaarheid of de actualiteit van het AAB Syrië van mei 2025 in twijfel te trekken. De minister heeft naar het oordeel van de rechtbank toereikend gemotiveerd waarom het ambtsbericht als actueel en bruikbaar kan worden beschouwd, ondanks het feit dat een nieuw ambtsbericht voor januari 2026 is gepland. Dat in de Kamerbrief van 4 juni 2025 de veiligheidssituatie als “fragiel” wordt aangeduid, maakt dit ook niet anders.

JnB 2025, 2170

MK Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem, 25-11-2025, [ECLI:NL:RBDHA:2025:23341](#)
minister van Asiel en Migratie.

Vw 2000 28

ASIEL. GÜLENISTEN. Eiser was betrokken bij Gülen-beweging. Verweerder kon beleid voor Gülen-aanhangers per 1 december 2023 aanscherpen. Ook kon verweerder Gülen-aanhangers aanwijzen als risicoprofiel, waardoor meer dan geringe indicaties nodig zijn voor gegronde vrees voor vervolging. Verweerder kon nieuwe beleid toepassen op aanvraag van eiser uit januari 2023. Uitgangspunt is dat het beleid wordt toegepast dat geldt ten tijde van nemen van besluit. Er zijn in dit geval geen bijzondere omstandigheden om daarvan af te wijken. Beslissen na verstrijken van de beslistermijn is geen bijzondere omstandigheid.

[Naar inhoudsopgave](#)

Procesrecht

JnB 2025, 2171

MK ABRS, 09-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5917](#)

minister van Asiel en Migratie.

Awb 6:9 lid 1, 6:11

Vw 2000 69 lid 2

PROCESRECHT. ONVERSCHOONBARE TERMIJNOVERSCHRIJDING. De rechtbank heeft overwogen dat, gelet op de taalbarrière die voor betrokkene als asielzoeker geldt, het aannemelijk is dat betrokkene niet eerder dan met het telefonische contact met zijn gemachtigde op 27 januari 2025 op de hoogte kon zijn van de inhoud van het besluit van 6 januari 2025. De minister voert hierover terecht aan dat het ontbreken van mondeling contact tussen betrokkene en zijn rechtsbijstandverlener voor risico komt van betrokkene en dat van bijzondere persoonlijke omstandigheden aan de zijde van de rechtsbijstandverlener niet is gebleken. De mogelijkheid dat betrokkene de inhoud van de e-mails van zijn gemachtigde niet heeft begrepen omdat deze in het Nederlands waren geschreven, komt evenzeer voor risico van betrokkene. Dit heeft de rechtbank niet onderkend. Dat betekent dat betrokkene onverschoonbaar niet tijdig beroep heeft ingesteld en dat de rechtbank het beroep niet-ontvankelijk had moeten verklaren.

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenbewaring

JnB 2025, 2172

MK ABRS, 08-12-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5910](#)

minister van Asiel en Migratie.

Vw 2000 59a lid 1

VREEMDELINGENBEWARING. DUBLINBEWARING. In antwoord op de vraag of er een risico op onderduiken bestaat is niet van belang dat eerder is geoordeeld dat er geen sprake was van een significant risico op onderduiken.

Dat betrokkene zich aan zijn meldplicht heeft gehouden en dat de termijn om zich na zijn aankomst in Nederland te melden nog niet was verstreken neemt niet weg dat uit de andere gronden in beginsel een significant risico op onderduiken volgt.

2.3. De rechtbank heeft in antwoord op de vraag of er een risico op onderduiken bestaat ten onrechte van belang geacht dat zij in de vorige bewaringsprocedure van betrokkene met haar uitspraak van 21 oktober 2024 in zaak nr. NL24.39263 heeft geoordeeld dat er geen sprake was van een significant risico op onderduiken. Dat oordeel staat los van het oordeel over het risico op onderduiken in deze bewaringsprocedure. Daarbij komt dat de Afdeling die uitspraak van de rechtbank heeft vernietigd met haar uitspraak van 25 juli 2025, [ECLI:NL:RVS:2025:3442](#).

2.4. Verder heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat van belang is dat betrokkene zich altijd aan zijn meldplicht heeft gehouden en heeft meegewerkt aan zijn overdracht op 11 oktober 2024. Ditzelfde geldt voor de omstandigheid dat, toen betrokkene werd staande gehouden op 14 oktober 2024, de termijn om zich na aankomst in Nederland te melden nog niet was verstreken. Deze omstandigheden nemen namelijk niet weg dat uit bovengenoemde gronden in beginsel een

significant risico op onderduiken volgt. De juistheid van de gronden wordt namelijk niet betwist met deze omstandigheden en deze omstandigheden maken ook niet dat in het geval van betrokkene de bovengenoemde gronden niet langer van belang zijn voor het aannemen van een risico op onderduiken. De Afdeling verwijst naar haar uitspraak van 5 november 2025, [ECLI:NL:RVS:2025:5262](#), onder 4.1. Dat betrokkene zich aan zijn meldplicht heeft gehouden en dat de termijn om zich na zijn aankomst in Nederland te melden nog niet was verstreken, heeft namelijk niets te maken met het feit dat betrokkene Nederland niet op de voorgeschreven wijze is binnengekomen (grond 3a), zich niet heeft gehouden aan een of meer andere voor hem geldende verplichtingen van hoofdstuk 4 van het Vb 2000 (grond 4a) en niet beschikt over voldoende middelen van bestaan (grond 4d).

[Naar inhoudsopgave](#)